

*A keresztény
házasság*

A KERESZTÉNY HÁZASSÁG

RÖVID ÖSSZEFOGLALÁS A HÁZASSÁG SZENTSÉGÉRŐL

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
az Apostoli Szentszék Könyvkiadója
Budapest, 1987

NIHIL OBSTAT.
JOSEPHUS DR. GIANITS
CENSOR DEPUTATUS.

NR. 700-236/1979.
IMPRIMI POTEST. STRIGONII,
DIE 26. OKTOBRIS A. 1979.
LÁSZLÓ CARD. LÉKAI,
ARCHIEPISCOPUS ESZTERGOM,
PRIMAS HUNGARIAE.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

A Magyar Püspöki Kar Hitoktatási Bizottságának
III. munkacsoportja

BOLDOG AKAROK LENNI

A gépjárművezetőnek, aki ritkán vesz részt nagyvárosi forgalomban, komoly gondot okozhat egy-egy útkereszteződésben vagy körforgalomban az irányváltztatás. Melyik sávba álljon? Rátalál-e egyszerre a helyes útirányra? Mit csináljon, ha a lámpa ugyan zöld, de szirénabúgást hall? Sokszor bizony beleizzad, amíg – talán többszörös próbálkozás után – megtalálja a helyes utat.

Emberi életünk útján talán legfontosabb és egyben legbonyolultabb útelágazást jelenti a *családi életre való elindulás*. Azt az utat kell megtalálnunk, amelyen emberi életünk boldogságát remélhetjük. A helyes út megválasztására csak komoly megfontolás és a legfontosabb kérdések tisztázása után szabad vállalkoznunk, hogy valóban elérhessük a remélt boldogságot. Pontosán tudnunk kell, hogy melyik a célba vezető helyes út.

Elsősorban az élet nagy kérdéseire kell választ kereshnünk és találnunk:

hová igyekszünk?

miért megyünk?

mit akarunk elérni?

melyik út vezet a cél felé?

hogyan tovább?

Első kérdésünk tehát ez: hová visz életutunk?
Vagy más fogalmazásban:

1. *Mi az életünk célja?*

Minden ember egy cél felé törekszik: ***boldog akar lenni***. Mindig úgy gondoljuk, hogy mai törekvésünk, munkánk, gondunk holnapra boldogabbá, megelégedettebbé teszi életünket. Csakhogy életünk minden törekvése és minden eredménye magában hordja a csalódás lehetőségét is. Az öröm poharába csaknem mindig belecsöppen a keserű ürömből is; ha nem egyéb, akkor a tudat, hogy az öröm hamar véget ér. A véges anyagba és a szűk idő keretébe szorított élet nem tud igazán boldoggá tenni bennünket.

2. *Miért irányulnak vágyaink többre az anyagvilágnál?*

Azért, mert az ember több, mint az anyag: az ember test és lélek; „sárból és napsugárból összegyúrva” (Madách).

3. *Mely képességeink bizonyítják, hogy van lelünk?*

Van értelmünk, mellyel fogalmakat és megállapításokat tudunk alkotni;
akaratumk, mellyel az ösztönök fölé tudunk emelkedni;
öntudatumk, mellyel önmagunkat tudjuk megismerni;
boldogságvágyunk, mely az anyagtól független célokra vezet.

Tudunk szeretni; odaadni másoknak azt, ami a miénk. Kapcsolatot teremteni anyagtól független érzésekkel.

4. „*Mi az, mi embert boldoggá tehetné?*” – kérdezzük Vörösmartyval.

„Kincs? hír? gyönyör? Legyen bár mint özőn,
A telhetetlen elmerülhet benne,
S nem fogja tudni, hogy van szívöröm”.

(A merengőhöz)

Csak a *szeretet* tehet boldoggá bennünket.

A világhírnévnek, rangnak, gazdagságnak örvendő *Goethe* hosszú élete végén mondotta: életében két hétig sem volt igazán boldog.

5. *Miért nem tud boldoggá tenni bennünket az anyagvilág?*

Azért, mert az anyagvilág nem képes bennünket szeretni, sem szeretetünket befogadni. – Így érthető a híres svéd író, *Strindberg* megállapítása: Európa összes cukrászdája és bankja sem elegendő ahhoz, hogy csak egy kis suszterinast is boldoggá tegyen.

Boldogságvágyunk csak a végtelenben talál megnyugvást. Ezt fejezi ki *József Attila* verse:

„Tele vágyakkal zokog a lelkem,
szerető szívre sosem leltem...
Csüggedő szívvel loholok egyre,
keresek valakit a Végtelenbe”...

(Keresek valakit)

A Végtelen, amire szívünk vágyik, csak a Végtelen Szellem, csak Isten lehet. Isten a mi számunkra

szent Fiában, Jézus Krisztusban lett elérhető valóság, midőn érettünk emberré lett. Ő az egyetlen, aki az embert képes elvezetni a végleges boldogságra.

„Boldogok, akik az Isten szavát hallják,
és meg is tartják” (Lk 11,28).

HISZEK EGY ISTENBEN
mindenható Atyában,
mennynek és földnek teremőjében,
És a Jézus Krisztusban, Ő egy Fiában,
a mi Urunkban, aki fogantaték
Szentlélektől,
születék Szűz Máriától,
kínzaték Poncius Pilátus alatt;
megfeszítették, meghala és eltemették;
szálla alá poklokra,
harmadnapon halottaiból föltámad;
fölméne a mennyekbe,
ott ül a mindenható
Atya Isten jobbjá felől;
onnan lészen eljövendő
ítélni eleveneket és holtakat.
Hiszek a Szentlélekben;
egy katolikus keresztény
Anyaszentegyházat,
szenteknek egyességét,
bűnöknek bocsánatát,
testnek föltámadását,
és az örök életet. Ámen.

KERESZTÉNY VAGYOK

6. Ki az Isten?

Isten a világ teremtője és fenntartója, és a mi Mennyei Atyánk.

Isten nélkül nem találunk magyarázatot a világ létezésére: nem tudjuk, honnan a világ; honnan a világban a rend, a szépség; honnan az a mérhetetlen energia, mely mozgásban, fejlődésben tartja a világot.

Azt is látjuk, hogy a körülöttünk lévő világban minden „esetleges”; azaz minden létező lehetne „nemlétező” is; létezése nem szükségszerű. Mi emberek is így léteünk. Ez az esetleges világ csak úgy létezhet, ha van Valaki, aki viszont szükségképpen létezik; úgy, hogy létezése örök és változatlan. Ő az Isten.

A világhírű atomfizikus *Max Planck* is vallja: Az érzékelhető világon kívül van egy másik világ, amelyre minket nemcsak a gyakorlati élet, hanem a tudomány munkája is újra és újra kényszerítő világossággal rávezet.

Einstein pedig, a modern fizika elindítója: „A legmélyebb és legfönségesebb megélés, amire mi egyáltalán képesek vagyunk, az a Misztikum átélése... Az én vallásom egy magasabbrendű végtelen szellemi Lény alázatos imádásában áll, aki kicsiny részjelenségekben mutatkozik meg előttünk” (Lincoln Barnett: *Einstein und das Universum*, 133).

Számunkra azonban nemcsak Isten létezése fontos, hanem az a kapcsolat is, amely bennünket hozzá fűz. Ezért kell tudnunk:

7. Mi az Isten a mi számunkra?

Szent János apostol adja meg a felemelő választ: „Az Isten szeretet, s aki kitart a szeretetben, az az Istenben marad” (1 Jn 4,8).

A szeretet természete, hogy mindig másra irányul, társat keres, hogy *adhasson* neki. Isten, az Örök Szeretet, azért Szentháromság, mert van benne egy személy, *aki ad* (az Atya), a második személy, *akinek ad* (a Fiú) és a harmadik személy, *akit ad* (a Szentlélek). Ez a háromszemélyű szeretetegység szinte a családnak is őstípusa.

8. Mikor mutatta meg az Isten először szeretetét?

Akkor, amikor emberré teremtett, gyermekévé fogadott, és örök boldogságra rendelt bennünket.

9. Miért lett mégis osztályrészünk a szenvedés és a halál?

Az Ember kezdettől fogva két lehetőség között választhatott szabad akaratával: egyik úton Isten akaratának s az Ő törvényeinek kellett engedelmeskednie. A másikon az ember saját akarata szerint rendezte be életét. Az ember ezt az utóbbi utat választotta, s így ellenszegült Isten akaratának. Elszakadt Istentől, és elvesztette a legnagyobb isteni ajándékot,

a természetfölötti, azaz kegyelmi életét. Az ember ezzel az engedetlenségével megszakította Istennel a gyermeki kapcsolatot, és megérdemelte a halált. Útja a szenvedés útjává lett.

Az Ember saját erejéből nem juthatott vissza a természetfölötti életbe, Isten kegyelmébe. Ezért minden ember *kegyelem nélküli állapotban* születik a világra. Ezt az *állapotot* nevezzük *áteredő* v. eredeti bűnnek. Ez tehát nem olyan bűn, amelyért felelősek vagyunk, de mégis bűnös állapot (örökségképpen), melynek következményei azonosak a bűn következményeivel. „Természetünk Ádám bűne következtében elfordult az Isten felé vezető iránytól s már nem Isten akaratát, hanem saját elgondolásait keresi”. (Előd: Kat. Dogmatika 168 o.)

10. Miként gondoskodott az Isten a bűnbeesett emberről?

Isten Megváltót ígért és küldött Jézus Krisztus személyében, aki önfeláldozásával és végtelen szeretetével megszerezte nekünk a lehetőséget, hogy újra megkapjuk a kegyelmi életet, s ezáltal Isten gyermekei és az örök boldogság részesei lehessünk.

Istennek ez a nagylelkősége az Ő végtelen szeretetéből következik. Nem hagyhatta végleg magára a bűnbe esett embert, bármily hálátlan volt is az Istennek szemben.

„Amikor elhatalmasodott a bűn, túláradt a kegyelem” (Róm 5,20).

11. *Ki váltotta meg a világot?*

Jézus Krisztus, Isten egyszülött Fia, aki érettünk emberré lett.

Jézus történelmi személy.

Édesanyja: a Boldogságos Szűz Mária.

Nevelőatyja: Szent József, a názáreti ács.

Született: Augustus, római császár idejében Zsidóországban, Betlehem nevű falucskában.

Nevelkedett: Názáretben, Galilea tartományban.

Harmincéves korában kezdett tanítani. Három évig hirdette Isten örömhírét, az evangéliumot. Csodákat művelt, betegeket gyógyított, és halottakat támasztott föl. Poncius Pilátus római helytartó, a zsidó papi vezetők követelésére halálra ítélte. Keresztre feszítve halt meg, de harmadnapon föltámadott. Ezzel tökéletesen igazolta isteni küldetését, tanítása hitelességét. Tanítványai most már igazán hittek benne.

Jézus mégis sokkal több, mint történelmi személy. *Istennek emberré lett fia*; Isten-ember. Ez lehet az emberi értelem számára titok, a mérhetetlen szeretetre vágyó emberi szívhez mégis közel van. Isten a Végtelen Szeretet, az Embernek, a szeretetre fogékony egyetlen teremtménynek akarta magát ajándékozni, mert ez a szeretet törvénye. Ezért jött Jézus Krisztusban közénk, hozzánk, sőt a szívünkbe.

Jézus művének lényege éppen az, hogy tanításával és önmaga föláldozásával Isten irántunk való szeretetéről tett tanúbizonyságot.

„Úgy szerette Isten a világot,
hogy egyszülött Fiát adta oda,
hogy aki benne hisz, el ne vesszen,
hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

12. Mikor emlékezünk megváltásunk legfőbb eseményeire?

Az egyházi év nagy ünnepein:
Karácsonykor, december 25-én, Jézus születését ünnepeljük.

Nagypénteken Jézus halálára emlékezünk.
Húsvétkor üljük meg Jézus föltámadásának ünnepét.

Pünkösdkor a Szentlélek eljövételét és az Egyház születését.

13. Kire bízta Jézus az ő tanítását és megváltói művét?

Az Anyaszentegyházra, amelynek vezetésére az apostolokat jelölte ki Péter fősege alatt. Az ő utóda a mindenkori római pápa; az apostoloké pedig a püspökök, akiknek segítői a papok.

A mostani pápa: II. János Pál.

Egyházmegyénk püsköke:

14. Kik tartoznak Jézus egyházához?

Azok, akik Krisztust követik, és akiket a szeretet az ő látható közösségéhez kapcsol.

15. *Mi a szeretettel átszőtt élet jutalma?*

A földi és örök boldogság.

A boldogság a szeretet mértékével egyenesen arányos. Az emberi szeretet azonban véges és inga-
tag. Szeretetünk tehát csak Isten szeretetében tud
teljessé válni és megnyugodni. Istennek felénk
árasztott szeretete: *a kegyelem*. A kegyelem elfogadá-
sa által gyermeki kapcsolatot teremtünk a Mennyei
Atyával. Az ő élete bennünk *a kegyelmi élet*: minden
földi „siker” csúcspontja, az elérhető földi boldog-
ság legbiztosabb alapja. Az a tudat, hogy bennünk
és velünk van Isten, megnyugvással és biztonsággal
tölt el bennünket még a szenvedések és földi bizony-
talanságok közepette is. „ az Isten-szeretőknek min-
den javukra válik” (Róm 8,28).

A *kegyelem* tehát Isten természetfeletti aján-
déká számunkra.

Az örök boldogság nem más, mint ennek az
Istennel való szeretet-kapcsolatnak tökéletes betel-
jesedése.

„Nyugtalan a szívünk, míg Istenben
meg nem nyugszik” (Szt. Ágoston).

16. *Mi által kapjuk meg Isten kegyelmét?*

Hitből fakadó imádság és a szentségek vétele ál-
tal.

Jézus Isten kegyelmének látható jeléül és eszköze-
ül a szentségeket rendelte. Ezekkel külsőleg is ér-
zékeljük a kegyelmet, melynek lelkileg részesei le-

szünk. Megszentelik lelkünket és segítenek a jóra. Ezért beszélünk megszentelő és segítő kegyelemről. Mivel minden szentség a megszentelő kegyelem által Isten gyermekévé tesz, a kegyelemben pedig Isten ajándékozza nekünk önmagát, így valójában minden szentség által személyesen találkozunk Istennel. „Az Isteni természet részeseivé leszünk” (2 Pét 1,4).

HÉT SZENTSÉG VAN:

1. a keresztség, – a lelki megszületés szentsége.
2. a bérálás, – a keresztyén nagykorúság szentsége.
3. az Oltáriszentség, – Jézus teste és vére, lelkünk állandó tápláléka, mindennapi kenyerünk.
4. a bűnbocsánat szentsége, – lelki újjászületésünk forrása.
5. a betegek kenete, – erősségünk a betegségben és halálküzdőlemben.
6. a papi szolgálat szentsége, – a papszentelésben.
7. a házasság, – a hitvesi és szülői szeretet szentsége.

17. Hogyan élhetünk Isten kegyelmében?

Az Isten és embertársaink iránti szeretet által, amely elsősorban a parancsok megtartásában valósul meg.

Isten tízparancsolata:

1. Uradat Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!
2. Isten nevét hiába ne vedd!
3. Az Úr napját szenteld meg!
4. Atyádat és anyádat tiszteld!
5. Ne ölj!
6. Ne paráználkodjál!
7. Ne lopj!
8. Ne hazudj, és mások becsületében kárt ne tégy!
9. Felebarátod házastársát ne kívánd!
10. Mások tulajdonát ne kívánd!

A FŐPARANC SOLAT EZT RÖVIDEN ÍGY FOGLALJA ÖSSZE:

Szeresd Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és minden erődből.

Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!

Jézus még rövidebben így hagyta meg:

„Úgy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket” (Jn 13,34).

Jézus ugyanis önmagát feláldozta értünk; s ennél nagyobb szeretet nincs.

18. Ki követ el bűnt?

Az, aki tudva és akarva megszegi Isten parancsolatát.

Ha ezzel teljesen elfordul Istentől (pl. gyilkosság, gyűlölet, haragtartás, tudatos Isten-káromlás, súlyos megkárosítás, házasságtörés, hittagadás által), akkor ez *halálos bűn*, amely megfoszt a kegyelmi élettől.

Ha nem egészen tudatosan vétkeztünk, vagy csak kisebb törvényszegésről van szó, az bocsánatos bűn. A bánat magában is eltörli. Mivel a megszentelő kegyelemtől nem foszt meg, bocsánatos bűnnel nyugodtan megáldozhatunk.

19. *Hogyan szerezhetjük vissza Isten kegyelmét?*

A bűnbánat szentségével. Ennek méltó felvételéhez:

- a) megvizsgáljuk lelkiismeretünket;
- b) megbánjuk bűneinket, és elhatározzuk a javulást;
- c) őszintén meggyónunk;
- d) elfogadjuk a lelkiatyától kiszabott elégtételt.

Gyónni csak őszintén és tiszta szándékkal érdemes.

20. *Mikor járuljunk szentáldozáshoz?*

Mindig, amikor szentmisén veszünk részt, feltéve, hogy kegyelem állapotában vagyunk. Bocsánatos bűn ne tartson vissza bennünket a szentáldozástól, amely Jézussal egyesít bennünket, és így a szeretet legbővebb forrása számunkra.

„Vegyétek és egyétek: ez az Én testem” (Mt 26,26)

21. Mikor kell okvetlen részt vennünk a szentmisén?

Minden vasárnapon és a kötelező ünnepeken. Ezek Karácsony (dec. 25.), Újév (jan. 1.), Nagyboldogasszony (aug. 15.).

22. Mi az imádság?

Párbeszéd Istennel. Mi szólunk hozzá, és csendben figyelünk szavára.

A legszentebb imádság az Úr imádsága, vagyis a Miatyánk:

Miatyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, miképpen mennyben, azonképpen itt a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. És ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Ámen.

Szűz Máriát, Jézus édesanyját így köszöntjük:

Üdvözlégy Mária! Kegyelemmel teljes, az Úr van teveled. Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse: Jézus. Asszonyunk Szűzmária, Istennek szent Anyja! Imádkozzál éretünk bűnösökért, most és halálunk óráján. Ámen.

23. Mi a szenvedés értelme?

Földi életünk számára mindig jótékony figyelmeztetés, hogy a helyes utat válasszuk; az örök élet számára pedig az érdemszerzés alkalma. Ne feledjük, hogy Jézus is szenvedésével és halálával érdemelte ki mindnyájunk megváltását és örök boldogságát.

KERESZTÉNY HÁZASSÁGRA KÉSZÜLŐK

A KERESZTÉNY HÁZASSÁG: SZENTSÉG

24. Mi a keresztény házasság?

Egy férfinak és egy nőnek egész életre szóló szövetsége. Olyan testi-lelki kapcsolat, amelyet Isten megszentel és kegyelmével segít, hogy a két ember szerelmével boldoggá tegye egymást, és közreműködjek az emberi élet továbbadásában.

„A Teremtő kezdetben férfinak és nőnek teremtette az embert” (Mt 19,4).

25. Lehet-e az ember önmagában boldog?

A boldogságot csak a szeretetben találjuk meg. Mivel szeretni annyit jelent, mint adni, ezért a szeretetnek mindig egy másik személyre kell irányulnia. Az önmagunkba zárt szeretet hamisítvány, burkolt önzés. Olyan, mint a ciszternában tárolt víz; előbb-utóbb szennyessé, poshadttá válik. Az igazi szeretet áradni akar, mint a csobogó patak, vagy a tenger felé hömpölygő folyam. Csak egy másik személy felé kiáradó szeretet tehet bennünket boldoggá.

„Így szólt az Úristen: nem jó az embernek egyedül lenni. Alkotok neki segítőtársat, aki hasonló hozzá” (Ter 2,18).

26. Mit jelent igazán szeretni?

Az igazi szeretet nem szavakban, mégcsak nem is pusztán érzelmi jelekben, hanem tettekben valósul meg. Mindig adni akar a másiknak, mégpedig azt, ami *a másiknak jó*.

A legnehezebb és egyben legigazibb adás az, amikor egyéni vágyunkról mondunk le a másik javára. Isten iránti szeretetünk is abban áll, hogy akaratunkat az Ő törvényéhez igazítjuk; az Ő parancsait tartjuk meg.

„Tegyél a szívedre pecsétnek ...
mert mint a halál,
olyan erős a szerelem” (Én 8,6).

27. Mit jelent az, hogy a keresztény házasság szentség?

Azt jelenti, hogy Isten különös segítségét adja a házasságlethez. Ez a keresztény házasság *szentségi kegyelme*. Mindenekelőtt Isten akarja a házastársak boldogságát, hiszen a szeretetet is Ő adta a szívükbe. Istennek ez a jegyajándéka nem valami használati tárgy, hanem egy állandó, életreszóló lelki támogatás a szeretet és a boldogság megőrzésére és gyarapítására. Isten kegyelme mindig rendelkezésünkre áll: belőle mindig erőt meríthetnek a házasok a jóra, a békességre, a türelemre. Ő mindig világosságot gyűjt a sötét órákban, és reményt a bizonytalanság ködében. Ez Isten garanciája azok szá-

mára, akik az Ő akarata szerint törekszenek az igazi hitvesi és szülői hivatásra.

Ezt fejezi ki a Szentírás szava:
„Isten megáldotta őket” (Ter 1,28).

28. *Mi az oka, ha a házasság mégsem érzik a szentségi kegyelem hatásait?*

Legfőbb oka az, hogy nem törekszenek a kegyelmi életre. Igen sokszor éppen a házasság megkezdésével hagyják abba a vallási gyakorlataikat: az imádságot, a vasárnapi szentmisét, a szentségek vételét. Pedig ezek nélkül nincs kegyelmi élet. Szinte világos, hogy a bűnös, kegyelem nélküli élet talaján nem virágozhat ki a házasság szentségi kegyelme sem, és a közös boldogság sem. Fertőzött vagy kiégett földön sem sarjad virág.

„Férfiak, szeressétek feleségeiteket,
ahogy Krisztus is szeretette az Egyházat,
hogy ... *megszentelje*” (Ef 5,25).

29. *Miért felbonthatatlan a keresztény házasság?*

A keresztény házasság a tökéletes *önátadáson* alapszik, mert csak ebben valósulhat meg az igazi szerelem. Az ilyen szerelem kizárólagos és örök akar lenni. Ezt a belénk oltott törvényt Isten a kinyilatkoztatásban is megerősíti azzal, hogy *egy* férfit és *egy* nőt teremt, és a kettőjük közösségét áldja meg. Jézus is erre az ősi törvényre hivatkozik: „Amit Isten egybekötött, ember ne válassa szét” (Mt 19,6).

Sokfelé elterjedt az a téves nézet, hogy az ősem-

beri közösségek szabad szerelemben éltek (promiscuitas), és az egytársú (monogám) házasság történelmi fejlemény. Erre cáfol rá hosszú tudományos kutatás után Dr. R. Mohr: Az egészséges nemi élet című könyvében (Olten, 1950), ahol megállapítja, hogy az ősházasság egész életre szóló és egytársú volt. „A kultúrtörténetileg legrégebbi népeknél megtaláljuk a házasság előtti tisztaság megbecsülését és követelését. A házassági érintkezést természetesen gyakorolják a gyermeknemzésre. Egytársú házasságban élnek, s szigorúan büntetik a nagyritkán előforduló házasságtörést. Tehát nemi erkölcsük teljesen egyezik a keresztény követelményekkel.” „Ketten egygé lesznek” (Mt 19,5).

30. Lehet-e a házasságot az „igazságra” felépíteni?

Az ún. „osztó igazság” mindenkinek azt méri, ami megilleti, amihez joga van. Erre az igazságosságra igyekszik felépíteni az emberiség a társadalmi rendet, mégis tele van a világ igazságtalansággal. De ha sikerülne is tökéletes igazságot teremteni, a boldogsághoz ez még mindig kevés volna. – Lehet egy boltos nagyon igazságos, és mérhet mindenkor hajszálnyi pontosan, de boldogságához többet ad az a kis cukorka, amit mértéken felül ad a gyermekeknek, s amellyel örömet szerez.

Az igazságosság irányíthat bennünket arra, hogy soha ne legyünk igazságtalanok egymással szemben, de nagyon szegényes megoldás lenne ennyivel beérni. A boldogsághoz, amit a családi élettől vá-

runk, az igazságosságon túl: a szeretetre van szükség. Ez a „mérlegen felüli” adás. A szeretet ismeri a lemondást, az önfegyelmet, a figyelmet, a türelmet, a tapintatot, a virrasztást, a közös aggodalmat, amelyek nélkül kevés házasság képzelhető el.

„A szeretet türelmes, jóságos, nem féltékeny... nem keresi a maga javát”. (1 Kor 13, 4–5).

31. Ki lesz a széteső családi oltárok ártatlan áldozata?

A tönkrement házasságokért általában mindkét házas fél felelős, jöllehet sokszor mindegyik ártatlannak érzi vagy tartja magát. A felelősség mértékében természetesen igen nagy különbség lehet közöttük. Valaki azonban mindenkor ártatlan, és ez a gyermek! A gyermek ártatlan lelkén életre szóló sebet üt az a szeretetlenség, ami szüleinek és így a családnak közösségét tönkretette. A szülők szétrepülnek, keresnek valami szükség-menedéket – esetleg egy új házasságban –, de ottmarad az elhagyott családi oltár áldozataként a tönkretett lelkű gyermek.

Érdekes ellentét a gyermek életében az, hogy általában a testi betegségeket, amik gyermekkorban érik, „kinövi”. Viszont a lelki sérülést vagy a szeretetben való hiányos részesedést életreszólóan viszi magával. Soha kiheverni vagy pótolni nem tudja. Az a szülői szeretet, amit hatéves koráig kap a gyermek, szinte egész életét döntően befolyásolja. A gyermek szüntelen sóvárog a szülői szeretet után:

akkor is, ha netán meghal a szülője; de még inkább akkor, ha a szülő él, de csak a szeretet morzsáit nyújtja gyermekének. Keserves az árvák sorsa, de még keservesebb a kihűlt szeretet jégkamrájában didergő gyermeké.

„Aki megbotráncoztat egyet is a kicsinyek közül ... jobban járna, ha malomkövet kötnének a nyakába, és a tenger fenekébe vetnék” (Mt 18,4).

A HITVESI SZERETET

32. Mi a szerelmi vonzalom alapfoka?

A férfi és nő közötti szerelmi kapcsolat alsó foka a második ösztön, a nemi vonzódás, mai szóval: sex-vonzalom. Isten, minden életnek és szeretetnek forrása, oltotta belénk ezt a vonzalmat. Ő állította az életfakasztás és az egymást boldogító szeretet kettős szolgálatába.

A házasságon belüli nemi élet tehát nemcsak mentes a bűntől, hanem egyenesen Isten által rendelt cselekedet mindazokkal a mozzanatokkal együtt, amelyek a testi kapcsolat részeként foghatók fel, – (orvosilag ezeket nevezik szerelmi játéknak) – mindaddig, amíg a fenti kettős cél szolgálatában állnak.

„Egy óra hosszat szeretni állati dolog.
Egy éven át szeretni emberi dolog.
Egy életen át szeretni anygali dolog.
Egy életen át csak egyet szeretni, isteni dolog”
(Lacordaire, világhírű francia szónok)

33. Hogyan minősül erkölcsileg a házasságon kívüli sex-kapcsolat?

Egy óra hosszat szeretni: állati dolog. Embernél tehát, aki nem ösztönlény csupán, hanem erkölcsi személy, – mindenképpen bűnnek minősül, ha tudva és akarva történik.

Az ún. próbaházasság ugyan többnek látszik egyszerű sex-kapcsolatnál, erkölcsileg mégis bűnös, mert *teljes* testi önátadást követel lelki felelősségvállalás nélkül. Hasonlít ez ahhoz a könnyelműséghez, amikor valaki egy bonyolult gépnek vagy vasúti forgalmi berendezésnek kezelésére vállalkozik szak tudás nélkül. Előbb-utóbb karambol lesz a vége. A test átadása lelki felelősség és önátadás nélkül – vagy fenntartásokkal – ugyancsak karambollal végződik még akkor is, ha végül sikerül házasságot összehozni belőle. A lelki önátadás sohasem lesz tökéletes, ha a kezdet kezdetén nem volt teljes és őszinte: féltékenységet és bizalmatlanságot hordoz magában vagy vált ki a házastársból egy egész életre. – Egy sérült műkincs vagy kristály elveszti igazi értékét. A próbaházasság pedig ugyancsak sérültté teszi az embert lelkileg és testileg.

„Bocsásd meg azt a balga sértő tettem,
hogy csak az arcodnak szépségét
szerettem” (Rostand, híres francia költő)

34. Mi teszi emberhez méltóvá a szerelmet?

Az igazi szerelem mindig *személyes*. Alapja nem a testhez való ösztönös vonzódás, hanem a lelki kötődés, ami egy meghatározott személyhez: egész emberhez kapcsol. Ő – nagy Ő-vel – tehát nemcsak vonzó, izgató, szép, csinos, deltás, magas... – hanem úgy ahogy van, egészen szeretetre méltó, mindeztől szeretni kell! Vele együtt lenni nem csupán izgalmas, hanem mindenekelőtt örömteljes.

„Örülj, mert azt szeretni csak,
ami mulandó, szétomló alak,
nemes szívnek kínosan kevés” (Rostand)

35. Miben áll az igazi hitvesi szeretet?

Az igazi hitvesi szeretet a számítás nélküli teljes önzetlenségben gyökerezik. Ez a szeretet még akkor is adni akar, ha már semmit sem várhat viszont; sőt akkor is, ha nem igénylik.

A külső szemlélő értetlenül állhat egy-egy eltaszított hitves hűséges, szeretetteljes viselkedésével szemben, amit a hűtlen, csaló, önző vagy jellemtelen házastárs iránt tanúsít. Miért teszi? Erre az ész nem tud választ adni. Ez a szeretet örök titka. Ez az Isten végtelen szeretetében élő ember nagy benső kincse. Ez az, ami mindig kész kimondani: „ami neki

jó, az legyen nekem is jó”. Ez az érett szeretet még vizszozás nélkül is képes bizonyos boldogságot adni az embernek.

„A szeretet mértéke: mérték nélkül szeretni” (Szt. Ágoston)

EGYMÁSÉRT ÉLÜNK

36. Mi a kölcsönös lelki támogatás és összhang alapja?

A közös Isten-hit. Isten minden szeretet végső forrása. Őbelőle táplálkozik a szívünkben élő szeretet is. A hitvesi szeretet a teljes embernek, a test-lélek egységében egész személynek szól. A hívő és hitetlen házások között igazi lelki harmónia alig képzelhető el, de tökéletes hitvesi szeretet mégkevésbé. Viszont minél mélyebb a közös lelki alap, annál biztosabban építhetik rá a közös lelki hajlékot, amelyben csodálatos védelmet találnak az élet megpróbáltatásaival és a külvilág ártalmaival szemben. – Bizonyos lelki harmónia lehetséges a nemhívó házastársak között is; s ez kölcsönös megértést eredményezhet. A házasság belső szépségéből azonban hiányzik valami: a közös célra, a Végtelenre törekvés, és az istenszolgálat tudata.

Nagyon fontos, hogy magáról a házassági kötelekről azonos felfogásuk legyen. Ha az egyik számára csak „gombház” az, ami a másik számára egy elszakíthatatlan isteni kötelék; ha egyiknek „pohár

víz”-nél nem jelent többet az a hűtlenség, amely a másíknak teljes lelki összeomlást okoz; ha az egyik minden igyekezetével a kocsit akarja, a másíknak legmélyebb szíve-vágya a kicsit óhajtja, – akkor ez a lelki feszültség (főképp a gyengébb számára) rosszabb állapotot jelenthet, mint a börtön.

„A tapasztalat szerint a szeretet nem azt jelenti, hogy két ember egymás szemébe néz, hanem hogy mindketten egyirányba vetik tekintetüket”
(Saint-Exupéry, francia író).

37. Milyen feltétellel engedi meg az Egyház a „vegyes házasságot”?

Vegyes házasságnak nevezzük egy katolikusnak egy nem katolikus kereszténnyel – pl. érvényesen megkeresztelt protestánszal – kötött házasságát. Az Egyház megengedi és megáldja az ilyen házasságot, de a katolikus jegyestől ígéretet kér arra vonatkozólag, hogy összes gyermekeiket kat. vallásban keresztelteti és neveli. Ezt az ígéretet a katolikus fél írásban adja. – A nem katolikus jegyes viszont tudomásul veszi a katolikus félnek ezt az elkötelezettségét.

„Uram engedd, hogy megosszam életemet hitvesemmel. Ha nem lennék jobb ő általa; és ő nem lenne jobb én általam, akkor inkább válaszd szét életutunkat”.
(Széchenyi István házassága előtti imájából).

38. Hogyan osszuk meg a házimunkákat?

Mindig az végezze a házi teendőket, akinek az pilanatnyilag könnyebb: van rá ideje, ereje, ügyessége, gyakorlata. Lehet, hogy a főzés a férjtől háromszoros energiát kíván, mint a gyakorlott feleségtől, tehát ne őtől várjuk el. A csomagcipelés vagy favágás viszont bizonyára a férjnek megy könnyebben. Ne hagyja ezt a feleségére.

A hitvesi szeretet legértékesebb drágaköve s egyúttal próbaköve is a *beteg* házastárs megértése, türelmes elviselése, ápolása és kiszolgálása. Ez sokszor emberfeletti áldozatot kíván, de biztosak lehetünk abban, hogy Isten megadja hozzá az erőt, ha őszinte alázattal kérjük.

A szeretet képes *megsokszorozni* az emberi erőt. Ezért tud az édesanya heteken keresztül szinte alvás nélkül virrasztani beteg gyermeke felett, vagy a férj harminc éven keresztül képes szeretettel ápolni teljesen lebénult feleségét, s e szolgáló szeretetben még örömet is talál.

„Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja” (Jn 15,13).

39. Mi legyen a szabály az anyagi kérdések megoldásánál?

A családban sem közömbös az anyagi kérdés. Jó, ha sikerül ezt *okosan* megszervezni. Végső döntés mégis mindig a *szeretet*é legyen. Szabály: semmiféle anyagi érdek nem ér fel a békességgel és a család lelki nyugalmával. Ezeket tehát sohasem szabad fel-

áldozni anyagi előnyökért, akár közösek, akár egyé-
niek legyenek azok. Ha nyugodt hangú megbeszél-
léssel és okos érveléssel nem tudnánk közös neve-
zőre jutni, akkor jöjjön az ősi bölcsesség: az okosabb
enged! Az nyer aki veszít. Veszít anyagit, de meg-
nyeri a lélek nyugalma és a családi békét.

Dosztojevszkij felesége még jegygyűrűjét is képes
volt elzálogosítani, mikor már nem tudott másként
pénzt szerezni férje játékszenvedélyének utolsó tét-
jéhez a roulette-kaszinóban. Viszont a feleség halá-
los ágyánál az író kijelentette: soha nem csalta meg
hitvesét. Csodálatos szerelem volt ez még koldusbo-
ton is!

„A boldog családok mindig hasonlóak egymáshoz.
A boldogtalanok a maguk módján lettek boldogta-
lanná”. (Tolsztoj, híres orosz író).

FEGYELEM ÉS FIGYELEM

40. Boldoggá lenni vagy boldoggá tenni?

A kérdésre ezt a választ adhatjuk: mindkettő. Csak
a sorrendre kell ügyelni: első a „tenni”, ebből majd
magától jön a „lenni”. Szabad várunk a magunk
boldogságát, de mindenekelőtt a *másikét kell akar-
nunk*. Nem képzelhető el nagyszerűbb emberi törek-
vés, mint egy másik embert boldoggá tenni. Valaki-
nek mindig és fenntartás nélkül örömet akarni és
szerezni. Ez a törekvés és a másik boldogsága úgy

ragyog vissza ránk, mint a tükörben felfogott nap ragyogása. És ha mindketten szívből akarják a másik boldogságát, valóban kis Édenkertté, – a bibliai „paradicsom kert” ittmaradt darabjává (XI. Pius) – lehet a családi otthon.

A boldogság titka tulajdonképpen ennyi: le kell mondani önmagunkról és teljes szeretettel szeretni – a másikat! A szeretet nem magától növe fa, hanem kényes virág, amit állandóan ápolnunk kell. Hősi, nagy tettekre ritkán kerül sor. Apró figyelmességre, dicséretre, ajándékra, meglepetésre és egyéb szeretet-megnyilvánulásra nap nap után bőven nyílik alkalom. S az öröm ilyenkor igazán közös.

Egy kis példával megvilágítva: egy felnőtt éppen almába akar harapni, amikor kíváncsi szemekkel egy gyermek néz reá. Az almát tüstént a gyermeknek adja. Ki jár jól? A gyermek, mert ragyog az arca a „kápás” örömétől. Ki jár jobban? A felnőtt, mert meleg a szíve a gyermekarc tükrétől. Sokkal többet kapott, mint amiről lemondott.

„Ha minden ember csak egy másikat boldogítana, paradicsomkertté lenne a föld”
(Dosztojevszkij, orosz író).

41. Miért oktalan dolog a féltékenység?

A féltékeny házastárs olyan „szerencsejátékot” űz, amely mindig veszteséggel jár. Ugyanis két eset lehetséges:

Lehet, hogy a házastárs viselkedése indokolná a féltékenységet, valóban hűtlen hitveséhez. Ez esetben már késő és okatlan dolog féltékenykedni. A helyzeten semmiképpen nem javít.

Lehet, hogy a féltékenységre semmi ok nincs és ez esetben a hűséges házastársat indokolatlanul gyötrelmeknek teszi ki.

Végül is mindkét esetben elhidegülést eredményez.

A nagy orosz író, *Tolsztoj* felesége határtalanul féltékeny és veszekedő volt. Egy összetűzés alkalmával férje elrohant hazulról és már csak halálhíre jött vissza helyette. Az asszony ekkor keserűen vallotta be lányainak: én voltam apátok halálának az oka. Azt hiszem, egészen őrült voltam akkor. – Ezt a beismerést minden féltékeny elmondhatná magáról, de – jelen időben!

42. Szabad-e a családban egymást kritizálni?

Igen, de csak segítő szándékkal, és nagyon okos, szerető tapintattal. Fölényes és önző beképzeltséggel azonban soha! A segítő szándék megtalálja a módját, hogy a kellemetlen mondanivalót kellemes csomagolásban hozza elő; így nem okoz fájdalmat a másinak. A legkeserűbb orvosságot is be lehet venni egy kis édes mézzel. Gyermekeink vagy mások előtt azonban soha nem szabad házastársunkat kritizálni. Panaszainkkal se forduljunk máshoz, csak az egyetlen diszkrét jóbaráthoz, Jézus Krisztushoz. És az Ő mindig hűséges Édesanyjához.

Ha kifogásainkat csak a másik megbántásával

tudnánk előhozni, akkor inkább hagyjuk el, hiszen így semmiképpen nem lesz eredménye.

„Férjek, szeressétek feleségeteket...
aki feleségét szereti, önmagát szereti.
Az asszonyok meg tiszteljék férjüket”.
(Ef 5, 25 és 33).

43. Miért fontos a családban a kölcsönös tisztelet?

Mert ezt kívánja a szeretet. A tiszteletlenség okvetlen aláássa a szeretetet. Az ideális házasság arra épül, hogy a házastársak megtalálják „ideáljukat”, vagyis azt, aki az ő szemükben az összes emberek között a *legnagyobb érték*. Ezt az értéket bizonytalanság megilleti a tisztelet. Drága ékszereit senki sem tartja a szemetes ládában; világhírű festményeit sem használja az ember lába alatt szőnyegként. Pedig ennél sokkal nagyobb durvaságot követ el az a férj, aki fölényes tiszteletlenséggel és durva szavakkal felesége becsületét tapossa – vagy az a feleség, aki férjét úgy kezeli mint a szemétként dobott hulladékot.

„Meglepő, de éppoly igaz, hogy az embert sehol sem illetik oly közönséges, sértő és gyötrő szavakkal, mint éppen a saját házában” (Dorothy Dix, író).

44. Mennyit ér egy szál virág?

A virág értéke a szépsége. Aki virágot ad, szavak nélkül is vallomást tesz: „Szépet a szépnek”! Elismeri a másik szépségét, kedvességét, értékét. És

ugyanakkor az ajándékozással kifejezi önmaga átadását is, megmutatja a legbensőbb érzését, szeretetét. Ezért olyan kedves ajándék, és ezért kelt minden szívben tiszta örömet a virág.

Egy férj már válasra gondol felesége állandó haragtartása miatt. Szerencsére megemlítette ezt a gyóntatónak is, aki megkérdezte tőle: szokott-e virágot vinni feleségének? Mivel ez nem volt szokása, a gyóntató most ráparancsolt: akkor most vigyen neki annyi szál szegfűt, ahány éves házasság, és köszöntse meg feleségét. A férfi megtette és akkora örömet szerzett feleségének, hogy az szinte magán kívüli örömben ismételtette gyermekeinek: szeretet apátok! Engem szeretet apátok!

AZ ÁLDOTT GYÜMÖLCS: A GYERMEK

45. Mi a házasság legszebb ajándéka?

A házassági és hitvesi szerelemnek a természet szerint az a rendeltetése, hogy utódoknak adjon életet és felnevelje őket. Kétségkívül a gyermek a házasság legszebb ajándéka és a szülők legdrágább kincse. A házastársak sajátos küldetését az emberi élet továbbadásában és felnevelésében kell látnunk. (II. Vat. zs.: Az Egyház a mai világban, 50).

„Aki kicsi, mint egy gyermek, az a legnagyobb a mennyek országában. Aki befogad egy ilyen gyermeket a nevemben, az engem fogad be” (Mt 18, 4–5).

46. Miért jelent különös lelki gazdagodást a gyermekáldás?

Elsősorban azért, mert az ember kiteljesedésének és kibontakozásának ez a legtermészetesebb és legszebb módja. Nem lehet mindenki művész és alkotó; nem faraghat márványból Mózeszt, mint Michelangelo; nem festhet Ecce homo-t, mint Munkácsy; viszont minden művésznél nagyobbat tehet az a szülő, aki gyermekeknek ad életet. Ezek minden műalkotásnál végtelenszer többet érnek, hiszen rajtuk keresztül lesz az ember a Teremtő Isten közvetlen munkatársa.

A gyermek célt ad a szülők minden törekvésének. Van kiért küzdeniök; van kinek adniok. Az ember legemberibb igénye és boldogságának eszköze ez az adás. A gyermektelen házasság nagy fájdalma, hogy ebben az adásban nem lehet részük.

Végül a szülők gyermekeikben látják életük folytatását. A földön minden élet befejezetlen marad. Ezért a szülő ösztönösen törekszik arra, hogy gyermekei valósítsák meg azt, amire neki már nem jutott sem idő, sem erő. Ezért sokszor még a halálos ágyon is rendelkeznek a szülők, hogy mit tegyenek még meg gyermekeik.

„Jár szemem a kedves kis anyán,
s azt gondolom: itt megy a hazám”
(Illyés Gyula).

47. Kell-e félnünk az emberiség túlszaporodásától?

Ez egy sokszor felvetett, de tulajdonképpen áltudományos és elméleti kérdés. Gyakorlatilag ugyanis sem az egy-két gyermekkel beérő családok, sem a sok gyermeket vállaló szülők nem tartják szem előtt az emberi nagy közösség szempontjait. Az a tény, hogy a kulturált országok közül már kb. 70 fogyóban van népesedés terén, sokkal inkább írható az önzés, s a jólétben való elpuhultság számlájára, mint az emberiség sorsáért aggódó okosság javára.

Sajnos mi is ezek közé tartozunk. A normális szaporulat nálunk – amely megmenthetné népünket az előregedéstől –, a családonkénti három gyermek lenne vagy még pontosabban 2,88. De még két gyermek sem jut nálunk egy családra, hanem csupán 1,92, ami azt jelenti, hogy rohamosan öregszik népünk.

Derűlátóbb szociológusok különben sem osztják az emberiség túlnépesedése miatti aggodalmat, mert Herbert Kahn, amerikai szociológus szerint a megművelhető földnek még csak 22%-át használja az emberiség. Ráadásul a kultúrnépek jelenleg még esztelen pazarlásban élnek, amin szintén lehet és kell javítani.

„Öleteken nő fel Isten remekműve: az ember”
(De Maistre, francia író: Leányokhoz).

48. Kit terhel a felelősség az abortuszért?

Elsősorban azt, aki a halálos ítéletet meghozza

egy ártatlan emberi élet, saját gyermeke felett, tehát az anyát. A biológusoknak véleménye szerint az életadó anyai és apai sejt találkozásakor, (mások szerint a méhben való beágyazódáskor) *új emberi élet* indul el az édesanya szíve alatt. Ezt a tényt nem lehet cáfolni a kifejelettség hiányával, hiszen ilyen alapon a már élő gyermeket sem nevezhetjük egész embernek, sőt még sok felnőttben is hiányzik valami a „teljes emberből”. Ilyenfajta indoklással mégsem lehet senkit megmérgezni vagy puskacső elé állítani.

A magzat eltávolítása tehát *emberölés*, s mint ilyen a legsúlyosabb, – a Biblia szavai szerint: égbe kiáltó bűn.

A felelősség mégsem csupán az anyáé. Mindenképpen részes, sőt esetleg súlyosabb része van benne az apának, ha az ő rábeszélése vagy parancsa kényszerítette hitvesét a bűnre. Nem menthető a felelősség alól maga a végrehajtó sem. Sőt sokszor azok is felelősek, akik meglazítják vagy elsorvasztják az anyákban az élet iránti tiszteletet vagy a büntudatot.

49. Milyen egészségügyi következményei lehetnek az abortusznak?

Erre még a legjobb szakemberek sem tudnak egészen pontos választ adni, hiszen ma még nem láthatnak bele teljesen annak a generációnak a jövőjébe, amely az abortuszok után születő gyermekekből nő fel. Általános vélemény végül az, hogy ezek a gyermekek már magukkal hozzák, és tovább is adják szüleik bűnének következményeit. Rákkutató orvos

állapította meg: messzemenően súlyos következményei lesznek annak, amikor már a tápszeren felnőtt gyermeknek szintén tápszeren felnőtt gyermeke lesz. Ez éppen a rák szempontjából a sokkal hamarabbi megbetegedésnek néz elébe. (Dr. Farkas László, kórházi főorvos). De közelebbi következményként ugyancsak orvosok szerint számolni kell a gyakori meddőséggel, a későbbi gyermekek koraszülöttségével és ebből kifolyólag testi fogyatékkal, (pl. csonkasággal) vagy szellemi elmaradottsággal. A kisegítő iskolások 34%-a már ma is koraszülött.

50. Mit tanít az Egyház a fogamzás szabályozásáról?

A mai életkörülmények sokszor akadályozzák a hitveseket házaseletük harmonikus kialakításában: olyan helyzetbe juthatnak, hogy gyermekeik számát – legalábbis egy időre – nem növelhetik. Ha viszont a bensőséges házaselet félbeszakad, veszélybe kerülhet a házasság egyik java, a hűség. Az Egyház a hitvesek testi találkozását megengedettnek tartja még abban az esetben is, ha adott körülmények között a házasság nem tudnak újabb gyermeket vállalni. Elvileg tehát lehetősége van a fogamzás szabályozásának.

51. Mi a fogamzásszabályozás erkölcsileg megengedett módja?

Gyakorlatilag egy ilyen módról beszélhetünk. Ez a házastársi egyesülésnek a női terméketlenség szakaszára való korlátozása, vagyis az időszakos meg-

tartóztatás módszere. Ez azt jelenti, hogy a nő havi ciklusának időközeiben a petesejt-érés napját kell felismerni és ezeken a napokon a házaselettől tartózkodni. E napoknak meghatározására először egy japán orvos, *Ogino* és egy osztrák, *Knaus* mutatott rá. Az általuk ajánlott számítási módszerrel sok családnak sikerült egészen megnyugtató biztonsággal szabályozni a családtervezést.

Újabban az ausztráliai Billings orvos-házaspár (John és Evelin L. Billings Melbourne-ben kórházi orvosok) dolgozott ki egy még gyakorlatibb felismerési módszert a terméketlen napok meghatározására: az ún. ovuláció módszerét. Ennek lényege, hogy a nők az önmagukon tapasztalható biológiai elváltozásokból (a méhnyak-nyál megjelenéséből) bizonyos gyakorlat után pontosan tudnak következtetni a terméketlen napokra.

A mesterséges módszerekkel való fogamzás-megelőzést az Egyház természetellenesnek tartja és elítéli. A biológus és pszichológus szakemberek is elismerik, hogy ezek a módszerek, szinte kivétel nélkül, bizonyos testi vagy lelki károsodást jelentenek a házasok életében.

Az időszakos, havonta néhány napos, megtartóztatás nemcsak hogy nem árt a házastársi szeretetnek, hanem még inkább elmélyíti és gazdagítja. Arra készíti a házastársakat, hogy győzzék le az önzést, minden igazi szeretet ellenségét. Tudatosítja bennük a szülői felelősséget, s éppen az áldozat révén olyan légkört teremt a családban, amely az igazi

emberi értékek megbecsüléséhez, és a harmonikus gyermekneveléshez szükséges.

52. Hány gyermek legyen a keresztény családban?

Ez nem anyagi vagy szociális kérdés. Itt is az ajándékozó szeretet adja meg a választ. Ez a szeretet többre képes, mint a havi fizetés. Tehát annyi gyermek legyen, amennyit az önfeláldozó szeretet elbír, és amennyit a szülők tisztességes testi és lelki nevelésben tudnak részesíteni. Mindenképpen igyekezzenek eleget tenni az isteni parancsnak: „Sokasodjatok, és töltsétek be a földet” (Ter 1, 28). Magától értetődik, hogy egy vagy két gyermekkel ezt a parancsot nem lehet teljesíteni. Pszichológusok véleménye szerint pedig a normális neveléshez is legalább három gyermekre van szükség.

53. Mit jelent a házasságban a testi egység?

A házasok egymás iránti szeretetének, lelki összhangjának betetőzése a testi egyesülés, amely az evangélium szerint teljes egységbe kapcsolja az embert: „Már nem két test, hanem csak egy” (Mt 19,5). A testnek egy harmadik személlyel való megosztása éppen azért az egység megbontását jelenti. Ez a házasságtörés, halálos bűn.

54. Miben áll a lelki egység?

A házasok viseljék gondját egymás lelkének is. Akik igazán szeretik egymást, azok egymás lelkét is igyekeznek szebbé, értékesebbé tenni. A házasok

lelki egysége Szt. Pál apostol szerint hasonlít Krisztusnak és az Ő Egyházának kapcsolatához.

Egy okos feleség mondotta férjének: szeretlek, úgy ahogy vagy, és küzdök azért, hogy olyan lehess, amilyennek Isten akar téged látni.

Krisztus „az Ő Egyházát ragyogóvá akarta tenni, amelyen sem ránc, sem szeplő, sem afféle nincsen”. Szeressétek egymást „ahogy Krisztus is szerette az Egyházat és föláldozta magát érte” (Ef 5, 27. 25.).

55. Mi a lelki egység erőforrása?

Az imádság, különösen a család közös imája. Ezt mindjárt házaseletünk elején el kell kezdenünk. A közös ima bemelegítésére jó, ha esténként egy rövid szentírási szakaszt olvasunk fel, majd egyperces lelkiismeret-vizsgálat után mondjuk el közösen legalább a Miatyánkot. Az egész alig három-négy perc, de többet jelent a házasság mély átéléséhez és a szeretet elmélyítéséhez, mint a több órás közös szórakozás. Amelyik családban elnémul az ima, az megszűnik keresztény családnak lenni.

„Ha sivatagba készülsz, imádkozzál egyszer.
Ha tengerre szállsz, imádkozzál kétszer.
Ha házasodsz, imádkozzál háromszor!”
(arab közmondás)

56. Mivel tudjuk megőrizni a lelki összhangot?

A megbocsátó és megértő szeretettel. – Keresztény módon igazán csak úgy tudunk emberekkel bánni, ha beleéljük magunkat mások helyzetébe. Ezt mindenekelőtt a családban kell megvalósítanunk.

A *bocsánatkérés* a legnagyobb erő a világon, mert ez menti meg közös életünk legnagyobb kincsét, a békességet.

„Amit akartok, hogy veletek tegyék az emberek, ti is azt tegyétek velük” (Mt 6,12).

57. Milyen házastársat válasszak?

Olyat, aki velem azonos lelki alapokon áll;
akinek nincs elviselhetetlen, vagy csak kínosan tűrhető rossz szokása;
akiben van készség a szeretet-áldozatok elfogadására;
akivel közeli műveltségi fokon állok, s ezért vannak közös témáink;
akivel anyagi vonatkozásokban közös nevezőre tudunk jutni;
akit mindenki másnál *jobban tudok* szeretni.

„A szerelem legyőzi a halált, de egy rossz szokás képes legyőzni a szerelmet”
(Ebner Eschenbach)

NÉHÁNY HÁZASSÁGJOGI TUDNIVALÓ

58. Milyen feltételek mellett lehetséges a keresztény házasság?

1. Legyenek a házasulók szabad állapotúak.
2. Legyenek normális emberi öntudat és szabad akarat birtokában.
3. Ne legyen közöttük érvénytelenítő akadály (pl. közeli rokonság).
4. Tartsák felbonthatatlannak a házasságot.
5. Vállalják a gyermekáldást.

59. Mikor és hol kell házasságra jelentkezni?

A menyasszony plébánosánál, legalább *két hónappal* a tervezett házasságkötés előtt. Ha azonban valamelyik fél még nem volt elsőáldozó sem, akkor *négy hónappal* előbb jelentkezzenek.

60. Mi a katolikus házasság érvényes formája?

Az érvényes házasságkötéshez szükséges a *helyileg* illetékes plébános és két tanú jelenléte. Ez az érvényes forma.

A házasság szerződés, amelynek a szerződő felekre nézve állampolgári jogi következményei is vannak. Ez az állami törvényhozás hatáskörébe tartozik. Ezért a házasságot állami szervek előtt is hivatalossá kell tenni. Ezt nevezzük *polgári házasságnak*.

Mivel ez utóbbinál hiányzik az egyházi törvénykönyvben *előírt forma*, ezért katolikus szempontból önmagában ez nem érvényes.

TARTALOM

BOLDOG AKAROK LENNI

1. Mi az életünk célja?	4
2. Miért irányulnak vágyaink többre az anyagvilágnál?	4
3. Mely képességeink bizonyítják, hogy van lelkünk?	4
4. Mi az, mi embert boldoggá tehet?	5
5. Miért nem tud boldoggá tenni bennünket az anyagvilág	5

KERESZTÉNY VAGYOK

6. Ki az Isten?	7
7. Mi az Isten a mi számunkra?	8
8. Mikor mutatta meg az Isten először szeretetét?	8
9. Miért lett mégis osztályrészünk a szenvedés és a halál?	8

10. Miként gondoskodott Isten a bűnbeesett emberről?	9
11. Ki váltotta meg a világot?	10
12. Mikor emlékezünk megváltásunk legfőbb eseményeire?	11
13. Kire bízta Jézus az Ő tanítását és megváltói művét?	11
14. Kik tartoznak Jézus egyházához?	11
15. Mi a szeretettel átszőtt élet jutalma?	12
16. Mi által kapjuk meg Isten kegyelmét?	12
17. Hogyan élhetünk Isten kegyelmében?	13
18. Ki követ el bűnt?	14
19. Hogyan szerezhethjük vissza Isten kegyelmét?	15
20. Mikor járuljunk szentáldozáshoz?	15
21. Mikor kell okvetlen részt vennünk a szentmisén?	16
22. Mi az imádság?	16
23. Mi a szenvedés értelme?	16

KERESZTÉNY HÁZASSÁGRA KÉSZÜLŐK

A keresztény házasság: szentség

24. Mi a keresztény házasság?	17
25. Lehet-e az ember önmagában boldog?	17
26. Mit jelent igazán szeretni?	18
27. Mit jelent az, hogy a keresztény házasság szentség?	18

28. Mi az oka, ha a házások mégsem érzik a szentségi kegyelem hatásait?	19
29. Miért felbonthatatlan a keresztény házasság?	19
30. Lehet-e a házasságot az „igazságra” felépíteni?	20
31. Ki lesz a széteső családi oltárok ártatlan áldozata?	21

A HITVESI SZERETET

32. Mi a szerelmi vonzalom alapfoka?	22
33. Hogyan minősül erkölcsileg a házasságon kívüli sex-kapcsolat?	23
34. Mi teszi emberhez méltóvá a szerelmet?	24
35. Miben áll az igazi hitvesi szeretet?	24

EGYMÁSÉRT ÉLÜNK

36. Mi a kölcsönös lelki támogatás és összhang alapja?	25
37. Milyen feltétellel engedi meg az Egyház a „vegyes házasságot”?	26
38. Hogyan osszuk meg a házi munkát?	27
39. Mi legyen a szabály az anyagi kérdések megoldásánál?	27

FEGYELEM ÉS FIGYELEM

40. Boldoggá lenni, vagy boldoggá tenni? . .	28
41. Miért oktalan dolog a féltékenység?	29
42. Szabad-e a családban egymást kritizálni?	30
43. Miért fontos a családban a kölcsönös tisztelet?	31
44. Mennyit ér egy szál virág?	31

AZ ÁLDOTT GYÜMÖLCS: A GYERMEK

45. Mi a házasság legszebb ajándéka?	32
46. Miért jelent különös lelki gazdagodást a gyermekáldás?	33
47. Kell-e félnünk az emberiség túlszaporodásától?	34
48. Kit terhel a felelősség az abortuszért? . . .	34
49. Milyen egészségügyi következményei lehetnek az abortusznak?	35
50. Mit tanít az Egyház a fogamzás szabályozásáról?	36
51. Mi a fogamzásszabályozás erkölcsileg megengedett módja?	36
52. Hány gyermek legyen a keresztény családban?	38
53. Mit jelent a házasságban a testi egység? .	38
54. Miben áll a lelki egység?	38
55. Mi a lelki egység erőforrása?	39

56. Mivel tudjuk megőrizni a lelki összhangot?	40
57. Milyen házastársat válasszak?	40

NÉHÁNY HÁZASSÁGJOGI TUDNIVALÓ

58. Milyen feltételek mellett lehetséges a keresztény házasság?	41
59. Mikor és hol kell házasságra jelentkezni?	41
60. Mi a katolikus házasság érvényes formája?	41
T a r t a l o m	43

ISBN 963 360 365 7

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
1053 BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 1.

A KIADÁSÉRT FELEL: DR. ÁKOS GÉZA IGAZGATÓ
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: FONYÓDI OTTÓ

SZEDTE ÉS NYOMTA AZ ALFÖLDI NYOMDA
A NYOMDAI MEGRENDELÉS TÖRZSSZÁMA: 3591.66-14-2
KÉSZÜLT DEBRECENBEN, 1987. ÉVBEN

20,- Ft

